

Migne, Jacques Paul

PATROLOGIÆ

CURSUS COMPLETUS,

SEU

BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRÆ, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA
OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM, SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,

SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD ÆTATEM INNOCENTII III (ANN. 1216) PRO LATINIS
ET AD PHOTII TEMPORA (ANN. 863) PRO GRÆCIS FLORUERUNT :

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER DUODECIM PRIORA
ECCLESIAE SÆCULA ET AMPLIUS,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS,
PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA ;

DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA ;

OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS
DETECTIS AUCTA ;

INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUIUS MOMENTI
SUBSEQUENTIBUS, DONATA ;

CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM
DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA ;

OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM
ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA ;

DECENTIS ET AMPLIUS INDICIBUS LOCUPLETATA ; SED PRÆSERTIM DUOBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO

SCILICET RERUM, QUO CONSULTO, QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE

PATRUM, ABSQUE ulla EXCEPTIONE, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR ;

ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET

IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM SCRIPTURÆ VERSUS,

A PRIMO GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT.

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS,

CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS

TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER

SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSERTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA,

SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM,

PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES,

LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS, COADUNATORUM.

SERIES GRÆCA

IN QUÆ PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIAE GRÆCÆ
A S. BARNABA AD PHOTIUM,

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

Bibliothecæ Cleri universæ,

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

PATROLOGIA, AD INSTAR IPSIUS ECCLESIAE, IN DUAS PARTES DIVIDITUR, ALIA NEMPE LATINA, ALIA GRÆCO-LATINA ; LATINA, JAM INTEGRE EXARATA, VIGINTI ET DUCENTIS VOLUMINIBUS MOLE SUA STAT, CENTUMQUE ET MILLE FRANCIS VENIT. GRÆCA DUPLICI EDITIONE TYPIS MANDATA EST. PRIOR GRÆCUM TEXTUM CUM VERSIONE LATINA LATERALIS COMPLECTITUR, ET FORSAN CENTUM VOLUMINUM EXCEEDET NUMERUM. POSTERIOR AUTEM VERSIONEM LATINAM TANTUM EXHIBET IDEOQUE INTRA QUINQUAGINTA CIRCITER VOLUMINA RETINEBITUR. UNUMQUODQUE VOLUMEN GRÆCO-LATINUM OCTO, UNUMQUODQUE MERE LATINUM QUINQUE FRANCIS SOLUMMODO EMITUR : UTROBIQUE VERO, UT PRETII HUIUS BENEFICIO FRUATUR EMPTOR. COLLECTIONEM INTEGRAM SIVE GRÆCAM SIVE LATINAM COMPARET NECESSE ERIT ; SECUS ENIM, CUJUSQUE VOLUMINIS AMPLITUDINEM NECNON ET DIFFICULTATES VARIA PRETIA ÆQUABUNT.

PATROLOGIÆ GRÆCÆ TOMUS XVIII.

S. METHODIUS EPISCOPUS ET MARTYR, SS. PETRUS ET ALEXANDER ALEXANDRINI PRÆSULES,
S. EUSTATHIUS ANTIQCHENUS, ALEXANDER LYCOPOLITANUS, TITUS BOSTRENSIS,
THEODORUS HERACLEENSIS.

EXCUBEATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER NOMINATAM
SEU PETIT-MONTROUË.

Populus. Amen.

Sacerdos. Pax.

Populus. Et cum spiritu tuo.

Diaconus. Inclinate.

Populus. Coram te, Domine.

Sacerdos. Adorande qui ter adoraris, et sancte glorificaris, sanctifica, Domine, animas et corpora eorum qui coram te inclinati sunt, ut sancte mysteriis istis communicemus, et referemus tibi gloriam, etc.

Populus. Amen.

Sacerdos. Misericordiae Dei sint.

Diaconus. Unusquisque cum timore.

Sacerdos. Sancta sanctis.

Populus. Unus Pater sanctus, etc.

Sacerdos dicit orationem gratiarum actionis.

Omnem laudem indeficientem, gratiae tuae inenarrabili offerimus, Domine: qui per susceptionem hujus mysterii illuminasti animas nostras radiis

A spiritualibus divinitatis tuae. Praesta nos igitur incolumes ab igne illo inexstinguibili, per istud convivium: et referemus tibi gloriam, etc.

Populus. Amen.

Sacerdos. Pax.

Populus. Et cum spiritu tuo.

Diaconus. Post.

Sacerdos. Domine, custodi populum tuum fidelem, et salva nos omnes ab omni timore et tremore: tranquillitatemque et pacem concede nobis omnibus, benedictionesque bonas, gaudia et exultationem: ut pro omnibus retribuamus tibi gloriam, laudem, exaltationem et gratiarum actionem, Deoque Patri genitori tuo, et Spiritui tuo sancto, nunc, etc.

B *Populus.* Amen.

Diaconus. Benedic, Domine.

Sacerdos. Benedic nobis omnibus.

Diaconus. Benedicam Dominum.

SPURIA

S. EUSTATHII COMMENTARIUS IN HEXAEMERON

(Edidit Leo ALLATIUS, Lugduni 1629, in-4. Eidem volumini inest Eustathii *Contra Origenem De engastrimytho Dispulatio*, quam primus in lucem protulit Allatius.)

LECTORI.

Eustathius, Antiochenae Ecclesiae summus antistes, cujus apud veteres copiosa et honorifica mentio, eandem cum aliis magni nominis scriptoribus, iniquam adversamque fortunam expertus est. Quae enim ipse maximis vigiliis magnaque diligentia in catholicae veritatis oppugnatores monumenta reliquerat, vel bonorum incuria, utinam non malorum inimicorumque hominum studio fraudeque! interiere; vel tractu ipso temporis, et rerum humanarum ingenio sunt absumpta. Saepius legeram in antiquorum commentariis Eustathium hunc, divite verborum ac sententiarum copia, elegantique eruditionis varietate ad amussim perfecta, atque ad summum absoluta, eaque in magno numero scripta elucubrasset. Quae avidius si quid reliqui est, nam omnia expectare desipientis esse judicabam. Refertur a prudentissimis viris, nomen tantum superesse, monumenta excidisse omnia. Indolui. Quid enim facerem? Magnorum auctorum ruinas non sine dolore miseratus sum. At praesagus animus magis magisque inopia, ceu quodam incitamento accensus sagaci quadam curiositate omnia perlustrabat, si quid tanti viri offenderet. Quare impensius manuscriptos codices, cum liceret evolvebam, agitabamque intentius. Nec spes ad irritum cecidit. Forte enim dum Romae bibliothecam quamdam librorum, et typis editorum, et manuscriptorum omni genere refertissimam amici cujusdam beneficio videndi gratia adeo, in ipso ingressu, dolet namque dum tempus abit iners, libro obvio non grandi volumine manus injicio, aperio, lego; quae primo occurrere non displicent. Prosequor; diffunditur mens, animus erigitur, et aures dictionis sono, quae voluptate titillantes, oblectantur. Nihil in eo tritum, nihil vulgare, rerum etiam ipsarum materies ciebat admirationem. Recurro ad frontem libri, auctorem perquiro; et, o laetum nuntium, o fortunatum diem, o insperatum gaudium! titulus hic erat: Εὐσταθίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας εἰς τὴν ἑξαήμερον ὑπόμνημα πάντο θαυμαστόν. Diu haerens substili, inopinato eventu percussus, tandem ad finem libri propero, si forte omnia essent Eustathii. Praeter hunc tractatum, caetera aliorum esse comperi, quae in eo volumine continebantur. Exiguus potus sitim valde sitientis, non exstinxit, sed auxit. Sic si paululum aquae magno igni infundas, accendes cum potius quam exstinguens. Quamvis itaque meum desiderium non explevit,

lenivit tamen, et dum metuo moras celerrime nec invito custode, exscribo; deque illius in linguam Latinam versione cogito. Interea in aliis etiam bibliothecis perquirens idem opus eidem auctori ascriptum inveni, et in totius orbis terrarum instructissima ac celeberrima bibliotheca Vaticana, necnon nobilissima Vallicellana Romæ; et cum bibliothecam Palatinam Romam adveherem, Monachii in illustrissima Bavarica. Quare et promptior laborem amplexus, conatus sum de republica litteraria bene mereri.

Institutum meum fuit, mentem ac sententiam auctoris, simpliciter, fideliter ac perspicue transferre, quod primum præcipuumque munus esse interpretis semper existimavi, ita tamen quod nullum sit verbum quod non explicarim, nullumque addiderim a sententia alienum. Ubi rerum ordo, vel obscuritas dictionis id poscebat, blandienti luxuriantique orationi aliquid concessi. Quapropter nec verbis me astrinxi, nec periodis colligavi, dummodo sententiam explicarem: quam antiquorum ut potui et Plinii præsertim verbis expressi. Ad rerum enim naturas ingeniaque exponenda Pliniano stylo nullus mihi videtur aptior, nullus accommodatior, opportunior nullus. Quod an sim assecutus æquus iudicet lector. In textu Græco nihil immutavi, nihil detruncavi, nihil addidi. Sed ut habui, omnia pure dedi. Quoniam autem multis in locis textus erat mutilus, lacunosus, inversus, multisque etiam obscurus, ne tanquam rem desperatam abjiceremus, notas et collectanea subjunxi, quibus illa loca vel emendantur, vel suppleantur, vel ad pristinam formam reducuntur; idque aliorum Patrum scriptorumque fultus sententiis, quandoque etiam meis aggressus sum, et sæpenumero etiam divinavi. Sat scio meum studium, et industriam iniquos venenoso hiatu rictuque dilaceraturos, cum ipsi non possint meliora. Non desistam tamen absteritus, quin alacrior de aliis bene mereri conabor. In notis fui prolixior; multa namque quæ occurrebant necessaria, et dubia explicavi aliorum auctorum collatione, quorum loca exscripsi, ne lector, vel auctores habendo nimis fatigaretis in illis inveniendis, vel non habendo, fraudaretis spe, et desiderio illos videnti. Quidquid tamen sit, quod ab aliis in exponendis auctoribus exoptassemus, hoc nos in aliorum usum effecimus. Sicque in corrigendis aliis caute, in reprehendis modeste, in laudandis officiose nos gessimus, quemadmodum et obtrectatorum in alios maledicta negleximus.

Argumentum huius operis est, divini Numinis in humanam naturam beneficia collata palam omnibus facere; ejusque bonitatem, potentiam, sapientiam, clementiam, tolerantiam ostendere; quod ex ipsa rerum creatione, elementorum scilicet productione, ornatu mundi, motu æquabilitate, solis, lunæ siderumque omnium pulchritudine ac vi, maris atque terrarum magnitudine, animalium proprietatibus, hominis structura, propagatione, multiplicatione, ac tandem via ad gratiam, quæ per Christum illuxit, confirmat et comprobatur. Quæ omnia ita acerrimo ingenio Eustathius advenit, disponit et prosequitur, ut ab ipso Deo rerum naturæque opifice ea didicisse videatur. Multa in aliis et elegantissime scripta et prudentissime dictata invenies, at dictis Eustathii, absit verbo injuria, nihil est præstabilius, nihil pulchrius, sed ne cogitari quidem melius potest. Unde non immerito tractatus hic inter alios aliorum de eadem materia solus *ἑπὶ τὸ μὴ πᾶσι θαυμαστὸν* vocari meruit, quod in omnibus cod. præfixum post titulum legitur. Non deerunt, qui id fieri potest? qui ne morem perdant, aliquid Eustathio objicient, et cum non possint nec orationis structuram, nec ordinem rerum reprehendere, notabunt rerum quas tractat incertitudinem, contententque vulgaria esse et anilia quæ hic continentur, viro ecclesiastico et tanto Patri indigna. Hoc item Epiphano in *Physiologo* objectum est a quibusdam, acriusque in illam animadversum. Inter eos Conradus Gesnerus, et non infimi nominis auctor Pererius, qui in *Genes.* cap. xxx, disp. 4, scribit: *Nec admodum quempiam moveat Epiphaniæ auctoritas id tradentis in Physiologo. Nimirum is non tam in eo libro diligens et curiosus fuit veritatis historię earum rerum quas ibi memorat, quam eas res interpretandi apposite pieque secundum intelligentiam allegoricam et tropologicam. Quare proprietates animalium et plantarum vulgo creditas, et consilio et proposito suo accommodatas libenter assumpsit.* Sed pro Epiphano satis superque respondet Consalvus Pontius Præfatione ad lectorem, in ejusdem Epiphaniæ *Physiologo*.

Quæ de proprietatibus animalium et Judæorum antiquitate, aliisque nonnullis edisserit Eustathius, ea sunt multorum auctorum firmata consensu. Quod ut magis, ac magis innotescat in notis laudavi auctores unde desumpsisse videtur, necnon et eos qui ab Eustathio sua mutuati sunt. Rebus enim hoc addit maximam auctoritatem, habere viros laudatos, qui una tecum sentiant eademque narrent. Mirum autem est in omnibus acre tanti Patris iudicium eligit meliora tutaque, veluti margaritas e luto, in suaque scripta transfert, cætera ut objecta, vilia nulliusque momenti despicit negligitque, accuratæ ejus in omnibus diligentię exquisitique studii argumentum. Alias, annuente Deo, et benignitate, ac humanitate illustrissimi ac reverendissimi Francisci cardinalis Barbarini, S. R. E. bibliothecarii, cujus nutu securo, felicissimis studiis auspiciisque munificis res litterariæ reparatæ fundantur et confirmantur, favente, nonnulla alia ejusdem, et præsertim quæ *adversus Origenem de engastrimytho* disertissime piissimeque composuit, dabo; quibus et hæc mea addam, et meliora, et emendatiora. Hæc, lector, volebam necius ne esses. Vale.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΑΗΜΕΡΟΝ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

S. P. N. EUSTATHII

ARCHIEPISCOPI ANTIOCHENI ET MARTYRIS

COMMENTARIUS IN HEXAEMERON

Leone Allatio interprete.

Clemens et Africanus, et præter hos Tatianus, et ex Judæis Josephus et Justus, proprio quisque modo, ab antiquis historiis ad id probandum præbitis argumentis, divinum Moysen temporibus Inachi qui septingentis annis bellum Trojanum antecesserat, floruisse, litteris prodidere. Quidam etiam sanctitate illustris, exquisitissime temporum ratione contracta, sanctissimum Jacobum ætate Inachi comperit claruisse. Sed hoc de Moysæ Josephus affirmat. Ipse enim cum annorum ordinem ratione et judicio, quasi regulam quamdam, e regione disposuisset, omnium gentium dominos inter se collatos enumeravit. Collegit autem annos regni Chaldæorum, Assyriorum, Medorum, Persarum, Lydorum, Hebræorum, Ægyptiorum, Atheniensium, Argivorum, Sicyoniorum, Lacedæmoniorum, Corinthiorum, Thessalorum, Macedonum, Latinorum, qui postea Romani nuncupati sunt. Horum temporibus in eadem serie notatis, cujusque nationis principum annos congressit. In his annos domini Assyriorum, reginæ Semiramidis nempe, annis Abrahami opponit. Semiramidis namque temporibus, beatus Abrahamus clarus habebatur, Josephus tempore Inachi, Moyses Cecropis, quem ante Trojana tempora annis cccxxx primum Atticæ regnum occupasse, historiis Græcorum traditum est; ita ut sapientibus antiquis, qui id nominis apud Græcos consecuti sunt, Moyses sit antiquior Homero, Hesiodo, Trojanis temporibus, Hercule, Musæo, Lino, nec non Chirone, Orpheo, Dioscuris, Æsculapio, Libero Patre, Mercurio, Apolline, mysteriis initalisque Græcorum, et ipsis rebus a Jove gestis. Præterea Deucalionis diluvio, terrarum tempore

* Eusebius.

Κλήμης μὲν οὖν, καὶ Ἀφρικανὸς καὶ πρὸς τοὺς Τάτιανος, τῶν δὲ ἐκ περιτομῆς Ἰώσηπος, καὶ Ἰούστου κατὰ Ἰναχον ἀκμάσαι τὸν θεσπέσιον Μωϋσέα ἰστέρησαν, ἰδίως ἕκαστος ἐκ παλαιᾶς ἱστορίας ὑποσῶν τὴν ἀπόδειξιν. Ἰναχος δὲ ἑπτακκοσίους ἔτεσι τὸν Ἰλιακὸν προτερεῖ πόλεμον. Τῶν δὲ ἁγίων τις ἀκριβεστάτην τῶν χρόνων ποιησάμενος τοῖς χρόνοις Ἰνάχου τὸν μὲν ἀγιώτατον εὗρεν Ἰακώβ συνακμάσαντα· Μωϋσέα δὲ Ἰώσηπος. Χρονικῶ γὰρ κανὼν συντάξιν ἐπινοήσας ἐκ παραλλήλου, ἀντιπαρέθηκε τὴν παρ' ἑκάστῳ ἔθνεσι δυναστεύοντα. Συνήγαγε δὲ χρόνους τῆς βασιλείας Χαλδαίων, Ἀσσυρίων, Μήλων, Περσῶν, Λυδῶν, Ἑβραίων, Αἰγυπτίων, Ἀθηναίων, Ἀργείων, Σικυωνίων, Λακεδαιμονίων, Κορινθίων, Θεσσαλῶν, Μακεδόνων, Λατίνων, τῶν ὕστερον κληθέντων Ῥωμαίων. Καὶ τούτων τοὺς χρόνους ἐπὶ ταυτ... σας ἑκάστου ἔθνους τῶν βασιλείων συνεκ... χρόνους, ἀντιπαρετιθεὶς τὰ ἔτη τῆς βασιλείας Ἀσσυρίων βασιλίδος, τουτέστι τῆς Σεμίραμεις Ἀβραάμ τοῖς ἔτεσι. Κατὰ γὰρ τὴν Σεμίραμιν Ἀβραάμ ὁ μακάριος ἐγνωρίζετο· ὁ δὲ Ἰώσηπος κατὰ Ἰναχον· Μωϋσῆς δὲ κατὰ Κέκροπα, ὃν πρὸ τῶν Ἰλιακῶν ἔτεσι τριακκοσίους... πρῶτον τῆς Ἀττικῆς Ἑλλήνων παῖδες, ὡς εἶναι τῶν παρ' Ἑλλήσιν ἀρχαίων σοφῶν τὸν Μωϋσέα πρεσβύτατον, Ὁμήρου λέγων καὶ Ἡσιόδου, καὶ τῶν Τρωϊκῶν, Ἡρακλέους τε, καὶ Μουσαίου, καὶ Λίνου, ἔτι τε Χείρωνος, Ὀρφέως, Διοσκούρων, Ἀσκληπιοῦ, Διονύσου, Ἑρμῆ, Ἀπόλλωνος, καὶ τῶν Ἑλληνικῶν μυστηρίων, καὶ τελετῶν, καὶ αὐτῶν τῶν Διὸς πράξεων· ἔτι δὲ τοῦ κατὰ Δευκαλίωνα κατακλισμοῦ, καὶ τῆς ἐπὶ Φαίθοντος ἐκκυρώσεως, Ἐριχθονίου τε γενέσεως ἐξ Ἡρακίου καὶ Γῆς, καὶ Κόρης ἀρπαγῆς. Οὗτοι γὰρ πάντες

πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ψυχρότητος τοῦ ἀέρος αὐτὴν ἀνα-
βύχασθαι. Ἐμπλησθεῖσα οὖν τοῦ ὕδατος, ἔρχεται ἐνθα
ἡ ὄψις κρύπτεται, καὶ ἀνασπᾶσα αὐτὸν ἐκ τῆς βρα-
γῆδος, συμπατοῦσα ἀναίρει. Εἰ δὲ καὶ τῶν κεράτων
αὐτῆς μικρὸν τι ἢ τῶν τριχῶν ἐπ' οἰκίας κατακαῖ,
εἴ που ἂν ἐμφυλεῖται θηρίον, διαδιδράσκει. Ἐπειδὴ
δὲ ἀποβάλλῃ τὰ κέρατα, μόνασιν ζητεῖ, καὶ κρημνὸν
ἀπρόσιτον καταλαμβάνει, καὶ ἄδατον ἐρημίαν μετα-
διώκει, ὡς ἀποβαλοῦσα πρὸς τὰ ἄλλα θηρία τὸ ἀμυ-
νήριον. Ἐπεὶ οὖν πρὸς τὰς ῥίζας τῶν ἀποβληθέντων
κεράτων εἰσὶν ἐλκώσεις, εἰς πολυδένδρον τόπον κα-
τασκηνοῖ, πρὸς τὸ μὴ ὑπὸ μυῶν ἐκμυζεῖσθαι τὰ
τραύματα, καὶ νυκτὸς νέμεται ἄνεσιν ἔχουσα. Ὅταν
δὲ ἐκφύσῃ τὰ κέρατα, θαρρόυσα πρόεισι καὶ μεσημ-
βρίας. Βουλομένη δὲ δοκιμάσαι εἰ πεπηγότα αὐτῇ τὰ
κέρατα, τρυφερά γὰρ ὄντα ὑπὸ τοῦ ἡλίου θραύεται
καταφλεγόμεναι· δένδρεσι δὲ παραβάλλει τὴν κεφα-
λήν, καὶ ἐντριβεί ἀντιτύπως, πειρωμένη γυνῶναι, εἰ
βεβαίως ἐρήφεται. Πρὸς δὲ τὰ δῆγματα τῶν φαλαγ-
γίων, καρχίνον ἐσθίουσα ἰάται.

Ἡ δὲ αἰξ ἡ ἀγρία κατὰ τὴν Κρήτην, ἐὰν βέλει
διαπαρῆ, τὸ καλούμενον δίκταμον ἐμφαγοῦσα, βραδίως
τὸ τραῦμα θεραπεύεται.

Αἱ δὲ παρδάλις θηρῶνται εὐμαρῶς τὰ ζῶα. Σαφῶς
γὰρ εἶδυται ταῖς ἀπ' αὐτῶν ὀδμαῖς χαίροντα τὰ ἄλλα
ζῶα, βαθέσιν ἄντροις ἰδροῦσι· τὰ δὲ, οἷα κνίσσης αἰ-
σθόμενα, ῥινηλατεῖ, καὶ ἐγγίσαντα τῷ τόπῳ, εὐθέως
ὑπὸ τῶν παρδάλεων κατεσθίονται.

Ὁ δὲ πάνθηρ φίλον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν ζῶων,
ἐθρὸν δὲ τοῦ δράκοντος. Ἔστι δὲ τῷ σώματι ἀστε-
ρωπὸν καὶ πάνυ ἡσυχίον. Καὶ ἔως μὲν οὐ χρεῖζει
τροφῆς, μένει καθέυδον ἐν τῷ φωλεῷ· τῇ δὲ τρίτῃ
ἡμέρᾳ πεινάσαν ἐξεῖσι, καὶ μεγάλη φωνῇ βοᾶ, καὶ
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ εὐωδία τις ἐξεῖσιν ἀρωματικῆ,
δι' ἧς τὰ ἄλλα ζῶα οὐλοῦμενα τὰ ἐγγύς καὶ τὰ πόρ-
ρωθεν ἐγγίζουσιν αὐτῷ, καὶ ἔπονται τερπόμενα αὐ-
τοῦ τῇ ποικιλίᾳ τοῦ σώματος. Ὁ δὲ πάνθηρ ὀλίγον τι
προηγασάμενος αὐτῶν ὑποστρέφεται, καὶ ἐπιτηρεῖ,
καὶ ὁ, τ' ἂν τῶν ζῶων ἀρέσῃ αὐτῷ, ἐπιτιδήσας λαμ-
βάνει.

Ὁ δὲ ἐλέφας ἐγκυμονεῖ μὲν χρόνῳ, εἰς δέκα γὰρ
ἔτη πέττει τὴν σποράν, καὶ ὅταν ὁ τόκος γέρων γένη-
ται, τότε ἀποτίκτει· ἦνίκα δ' ἂν ἐς βόθρον κατε-
κθῆται, καὶ ἄλλος ἐλέφας θεάσεται, πορευθεὶς συνά-
γει πολλοὺς ἐλέφαντας, καὶ ἐλθόντες τὸν πεπτωκότα
ἀνασπῶσιν ἡρέμα ὑποκουφίζοντες.

Ὁ δὲ δράκων ὁ κατὰ τὴν Ἰνδίαν περὶ τὰ νῶτα τοῦ
ἐλεφαντος ἀνέρπει, καὶ τὴν νηδὺν πᾶσαν περιελεῖται,
καὶ ἦν ἂν τύχῃ φλέβα διελεῖν, ἀπλήτως ἐμφορεῖται
τοῦ αἵματος, ἐπισπώμενος βίαῳ πνεύματι, καὶ συν-
τόνῳ ροίῳ. Ὁ δὲ ἐλέφας σκιρτᾷ, καὶ τῇ προνομῇ
πέπτει τὰ πλευρὰ, ὡς τοῦ δράκοντος καθεζόμενος·
εἶτα ἐκκενουμένου τοῦ αἵματος, οὐκέτι πηδᾷ δυνά-
μενος, τρέμων ἴσταται, μικρὸν δὲ ὑστερον πίπτει, καὶ
τῶν σκελῶν ἐξασθενήσαντων· εἶτα καὶ ἀποφύχει, καὶ

A flammatur, ita ut exerta lingua aestuet, ut aeris
frigiditate recreetur. Depulsa itaque potu, siti, ad
serpentis latebras recessusque accedit, inde extra-
ctum pedibusque recessulcatum interficit. Et si vel
cornuum frustum vel pilorum in domo uratur, ejus
nidore, animalia quæ latent, fugantur. Cornibus
amissis, solitudinem quærit, prærupta saxa inac-
cessaque convenit, desertissimasque incolit soli-
tudines, quasi eo, quo se ab aliarum ferarum inju-
ria arcere possit, deperdito; et cum in amissorum
cornuum radicibus ulcera gignantur, locum multis
arboribus consitum habitat, ne a muscis vulnera
exsurgantur, noctuque pascitur pacatissima; at
vero cum cornua eruperint, audacter et libere, me-
ridique ipso procedit ad pabula; experiens si enata
cornua fixa firmiter sunt (dum enim mollia incre-
scent, a solis calore exusta franguntur); ad arbores
collatum caput comprobat, adversumque affricat,
repercutiendo, tentans periclitari si firmiter adhæ-
reant. Phalangiorum morsibus cancro vorato mede-
tur.

Capra silvestris in Creta, telis icta, herba quam
dictamum vocamus pasta, nullo labore excutit ac-
cepta tela.

Pardalis perfacile capit animalia. Etenim cum
sat noverit cunctas quadrupedes ejus odore mire
sollicitari, in profundis cavernis insudat, hæc vero
quasi nidore quodam invitata, sagaciter per-
quuntur, ubi properato in loca vicina convenierint,
C subito correptas mandit.

Panthera cum cæteris animantibus, uno excepto
dracone, amicitias et consuetudines jungit; minutia
macularum oculis, quasi stellis superpicta, valde-
que cicur, et quandiu cibo non eget, in latebris
dormit; sed post tres dies, fame dominante, egre-
ditur maximeque clamat, indeque ex ore suavitas
quædam, odoris instar aromatum efflatur, quo
animalia plecta capiuntur, et tum vicina, tum
longinquiora proxime accedunt, sequunturque,
corporis varietate delectata. Verum panthera via
non longa procedens revertitur, attenteque consi-
derat, et ex animalibus quod illi collibitum est,
impetu facto, comprehendit.

D Diu gravescit utero elephas, decem enim annis
gestat, semenque concoquit, et senescentem fetum
parturit, cum in foveam deerrando ceciderit, si
alius elephas inspexerit via arrepta multos in unum
elephantes cogit qui eum qui ceciderit, leniter, et
quiete sustollentes extrahunt.

Draco apud Indos in elephantis terga salit totum-
que ventrem circumflexu facile ambit, et ex vena
quam incidit, avidissime absque satietate san-
guinem captat violento spiritu hauriens ingentique
strepitu. At elephas exsilit, proboscideque latera
verberat, quasi draconem prostraturus; sed sanguine
deficiente, cum saltare non possit, toto corpore
tremat, nec multo post ruit, cruribusque debilitatis,
unaque secum obruit draconem, et draco vinculis

quibus eum præstrinxerat solvendis impar, elephantis pondere pressus, suffocatus eliditur.

Ardenti equus in feminam incitatur libidine. Tardus asinus, auditu acer, et rerum recordans. Injuriarum memor camelus. Immansuetus lupus.

Bos firmus et constans. Gratus est dominorumque amicissimus canis; sæpe enim in itinere cum domini occiderentur, et ipse una consumptus est; alii et eorum percussores lassii sunt, et ut justas pœnas pro tanto scelere persolverent coegerunt.

Hyænam alternis annis marem, alternis feminam fieri, nonnulli crediderunt; quod falsum est; nam animal hoc cum perditæ flagitiosæque sit libidinis, præter foramen quod sub cauda est, tumorem pudendo mulieris non dissimilem continet, in quo B foramen non est, sed tantum cavum, quod nullum vulvæ usum exhibere valet, sed duntaxat inanis libidinis receptaculum extuberat, propter igitur immensam muliebria patiendi appetentiam, mari et feminæ singularis hæc proprietas dicitur inesse; dum enim pleq̄a foramina in conceptu salvando occupantur, inter se flagitiosissime contra naturam, mixturam faciunt. Unde hyænam feminam invenire rarissimum est, huic enim bestiæ non continui partus fiunt.

Lepus est in coitu intemperantior; femina quolibet mense parit; quæ cum peperit, rursus a lepore quemcunque sors tulerit, initur, et adhuc lactans concipit, nec uno contenta est.

Gryphem magnitudinis immensæ ferunt, ita ut umbra illius prædium opacet, et veluti apud nos aquila leporem, sic ille leonem facillimo negotio raptum prædat.

Charadrius, cujus Moyses meminit ¹⁸, toto corpore splendidissimo nitet candore alterius coloris maculis nusquam aspersus; hujus effluvia obtusæ oculorum aciei mederi tradunt, inimorarique regiis, vitæ et mortis hominibus ægræ infirmæque valetudinis prænuntios. Cum enim affectis viribus homo fuerit, charadrium ita accommodant, ut eum adversis oculis intueri possit; qui si ad ægrotum attenderit, ægrotusque ad ipsum, hausta infirmitate, charadrius per aerem, solem versus volitat, ibique morbum hominis dissipatum disperdit; si non insperet, de laborantis interitu conjecturam faciunt.

Unicornis animal est, et illud parvum, hædi magnitudine, eximia pernecitate et vehementia, cornu in summitate capitis unico; hac porro ratione capitur. Virginem incorruptam ante eum conjiciunt, cujus ipse in sinum insilit, ea complexu fovendo in regias defert.

Castorem animal facillimis moribus et mansuetis, quies delectat; mirus testium ejus in medicinis usus; persequentium venatorum urgente periculo, ovis amputat, currentesque a progressu arcet. Si alii hoc idem petant, testes ademptos ostendit, eorumque cursus moratur.

¹⁸ *Levit.* xi, 19; *Deut.* xiv, 18.

Α συνεπιλαμβάνει τὸν δράκοντα· ὁ δὲ δράκων ἐν περιθετο δεσμῶν λύσασθαι μὴ δυνάμενος, καὶ τῷ βάρει τοῦ ἐλέφαντος πιεζόμενος, πνιγὲς τελευτᾷ.

Θερμὸς ὁ ἵππος πρὸς ἐπιθυμίαν τοῦ θήλεος. Νωθὸς ὁ ὄνος, καὶ ἄξυγκοος, καὶ μνήμων. Μνησίκακος ἀμύηλος. Ἀνήμερον λύκος.

Εὐσταθὴς ὁ βόυς. Εὐχάριστος ὁ κύων, καὶ φιλοδασπότης· πολλάκις γὰρ καθ' ὄδον φονευόμενος αὐταῖς· ἐπαπέθανεν· ἕτεροι δὲ καὶ τοὺς φονεῖς κατεμήνυσαν, καὶ τὴν ἔνδικον πείσασθαι αὐτοὺς τιμωρίαν προεξένησαν.

Τὴν δὲ ὑαίαν ὑπετόπησάν τινες ὑπονοήσαντες ἀμείθειν κατ' ἔτος τὴν θηλυκὴν φύσιν ἐπὶ τὸ ἄρβεν, ἢ τὴν ἄρβεννα ἐπὶ τὸ θῆλυ. Ἐχει δὲ οὐχ οὕτως· τὸ γὰρ ζῶον, ἀσελγέστατον πάνυ ὑπάρχον, πρὸ τοῦ πόρου ὑπὸ τὴν κέρκον ἐξοχτὴν κέκτηται, αἰδοίω θηλυκῶ παραπλήσιον, ὅπερ οὐκ ἔχει πόρον, ἢ μόνον κοιλότητά, εἰς οὐδὲν μήτρας χρεῖωδες καθεστηκυῖαν, καὶ κενὴν μόνην λαγνείαν δέχεται. Διὰ γοῦν τὸν ὑπερβάλλοντα πασχητισμὸν τοῦτο ὁ ἄρβην καὶ ἡ θῆλεια ἔχουσι τὸ ἰδιωμα· ἴσταν γὰρ οἱ πόροι πεπληρωμένοι ἀσχολοῦνται περὶ τὴν κύησιν, ἐν ἀλλήλοις τὴν παρὰ φύσιν μίξιν ἐργάζονται. Ὅθεν σπανιωτάτον ἐστὶν εὐρεῖν θῆλειαν ὑαίαν· οὐ γὰρ συνεχεῖς αἱ κύησις τῷ ζῳῳ γίγνεται.

Ἄδὲ λαγῶς πρὸς συνουσίαν ἐστὶν ἀκρατέστερος. Ἡ δὲ θῆλεια κατὰ μῆνα τίκτει, καὶ τεκνοῦσα πάλιν ὑπὸ τοῦ τυχόντος λαγωῦ ὀχεύεται, καὶ συλλαμβάνει ἐπιθηλαζομένη· οὐ γὰρ ἀρκεῖται ἐνί.

Τὸν δὲ γρῦπα φασὶν εἶναι ζῶον παμμεγέεστατον, ὡς ἀρουραίαν σκιάν ἐκτελεῖν· ἀρπάζει δὲ λέοντα οὕτως εὐχερῶς, ὡς ἀετὸς παρ' ἡμῖν λαγῶν.

Ἔστι ζῶον χαραδριὸς ὁ παρὰ Μωϋσῆ μνημονωμένος, λευκότατος, δι' ὅλον τὸ σῶμα μὴ ἔχων σπῆλον ἄλλης χροᾶς· καὶ τοῦτου τὰς ἐκρῦσεις τοὺς ἀμύηλους ποῦντας ἰσθαῖ φασί. Καταμένειν δὲ αὐτὸν ἐν ταῖς αὐλαῖς ταῖς βασιλικαῖς ἱστοροῦσι, προφήτην ζωῆς καὶ θανάτου τοῖς κάμνοσι τῶν ἀνθρώπων γινώσκων. Ὅταν γὰρ, φασί, ἀβρυστία τις περιπέσῃ, ἄρυσιν ἐνώπιον αὐτοῦ τὸν χαραδριὸν, καὶ εἰ προσῆ τῷ νοσοῦντι, καὶ ὁ νοσῶν αὐτῷ, καταπίνει τὴν νόσον ἢ χαραδριὸς αὐτοῦ, καὶ ἀνίπτται εἰς τὸν αἰθέρα τοῦ ἡλίου, ἀκαί τὴν νόσον τοῦ ἀνθρώπου διασπείρει· εἰ δὲ μὴ προσῆ, γινώσκουσιν, ὅτι τελευτήσει ὁ κάμνων.

Ἄδὲ μονόκερως ζῶον ἐστὶ μικρὸν, ὁμοίον ἐρίφῃ, δριμύτατον σφῶδρα. Ἐν δὲ κέρασ μόνον ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἔχει τῆς κεφαλῆς, καὶ θηράται τοῖωσδε· Παρθόνον ἀγνῆν ῥίπτουσιν αὐτοῦ ἐπίπροσθεν· ὁ δὲ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς ἐφάλλεται· ἡ δὲ περιβάλλουσα αὐτὸν εἰς τοὺς οἴκους τῶν βασιλείων ἀποκομίζεται.

Ἔστι ζῶον καλούμενον καστόριον, ἥτιον πάνυ καὶ ἡσύχιον· χρησιμεῖ δὲ τὰ αἰδοῖα αὐτοῦ πρὸς ἰσπν. Διωκόμενον οὖν ἐπὶ τοῦτο ὑπὸ τῶν θηρευτῶν, ἀποκόπτει αὐτοῦ τὰ αἰδοῖα, καὶ ἐπίσθησι τοὺς οὐκ ὀπίσθους. Ἐπιδιωκόντων δὲ ἄλλων, ἀποκεκομμένον ἑαυτὸν βέλκνυσι, καὶ ἐκκόπτει τοῦ δρόμου τοὺς θηρευτάς.

Ὁ δὲ μυρμηκολέων πατέρα ἔχει πρόσωπον λέοντος A ἔχοντα, τὴν δὲ μητέρα μύρμηκος. Καὶ ὁ μὲν πατήρ σαρκοφάγος ἐστίν, ἡ δὲ μήτηρ ὀσπριοφάγος, καὶ γενῶσαι διφυῆ τὸν μυρμηκολέοντα, τὸ μὲν πρόσωπον ἔχοντα λέοντος, τὸ δὲ μέρος τὸ ὀπισθεν μύρμηκος· καὶ μὴ δυνάμενος μῆτε κρέα μῆτε ὀσπρια ἐσθίειν, ἀποθνήσκει.

Ὁ δὲ θναγρος ἀγελάρχης ἐστὶ, καὶ τῶν γενομένων ἀρβένων θλά τὰ αἰδοῖα, καὶ οὐ σπερματίζουσιν.

Ὁ δὲ ἐχίνος ὡς σφαῖρά ἐστι τῷ σώματι, καὶ ὁ νῶτός ἐστιν αὐτοῦ ὀλόκεντρος, τῶν κέντρων ὁμοίων ὄντων τοῖς τῶν θαλαττίων ἐχίνων κέντροις. Πορεύεται γοῦν ἐπὶ τὸν βότρυν τῆς ἀμπέλου, καὶ κατασπᾶ ῥάγας, καὶ ἐγκυλισθεὶς περιπερίζει τὰς ῥάγας τοῖς κέντροις καὶ ἀφικνεῖται.

Δολερὸν ἢ ἀλώπηξ διὰ τοιαύδε μηχανῆς θηρωμένη τοὺς ἱρνίθας. Εὐρούσα γὰρ τελμιστήν, ἐγκυλλεται εἰς αὐτήν, καὶ πάλιν ἐνειλεῖται λεπτοτάτῃ κόνει ἢ ἀχύροις, καὶ τίθησιν ἐπὶ τοῦ πεδίου ἑαυτὴν τὰ ὄμματα ἀναπετάσασα, ἢ καὶ τὸ πνεῦμα εἰς ἑαυτὴν ἐπισπῶσα, ὡς φουσηθεῖσαν αὐτὴν ὑπὸ τῶν πετεινῶν νομισθῆναι νεκρὰν, αἴτινα καὶ καταπτάντα ἐπ' αὐτὴν εὐθέως κατεσθίει ἀρπάσασα.

Ἡ σαῦρα γηράσασα πηροῦται, καὶ εἰς βραγάδα τοῖχου πρὸς ἀνατολὰς ἐστοχασμένως βλέπουσα εἰσεῖσι, καὶ τοῦ ἡλίου ἀνίσχοντος ἀναπετάσασα, ὑπὸ τῆς ἀκτίνος τῆς ἡλιακῆς καταυγασθεῖσα ἀνηλεοῦται, καὶ ὕγιης ἀποκαθίσταται. Οὕτω δὲ καὶ σὺ, ὦ ἄνθρωπε, ὅταν γηράσῃς ἐν ἀμαρτίαις, καὶ τυφλωθῇς τὴν διάνοιαν, τῆς δικαιοσύνης ζήτησιν τὸν ἥλιον, ἵνα ἀνακαινισθῇς ἐν δικαιοσύνῃ, ἀτενίσας εἰς αὐτὸν καὶ τοῖς τῆς ψυχῆς ἀναβλέψῃς ὀφθαλμοῖς.

Πάντων δὲ τῶν θηρίων πνευματικώτατον τυγχάνει καὶ πυρωδέστατον, καὶ ποικίλων σχημάτων τύπους ἀποτελεῖ ὁ δράκων ἐλικοειδής, καὶ ποιῶν τῆς πορείας τὰς ὁρμάς, τὰχίστα ἐφ' ᾧ βούλεται ἔπεισιν. Ἔστι δὲ καὶ πολυχρόνιον· οὐ μόνον γὰρ τὸ γῆρας ἀπαμφορσκεται, ἀλλὰ καὶ αὐξήσιν μετίζονα ἐπιδέχεται. Ἐπὶ οὖν τὸν ὠρισμένον τῆς ζωῆς ἐκτελέσῃ χρόνον, εἰς ἑαυτὸν ἀναλίσκεται· οὐ γὰρ ἰδίῳ ἀποθνήσκει τέλει πρὸ τοῦ τῆς ζωῆς ἐκπληρῶσαι τὴν ὄρον, εἰ μὴ βίᾳ ἀναιρεθῇ ὑπὸ τινος. Τοῦτω ὁ ἰχνεύμων μονομαχεῖ, χρίσας ἑαυτὸν πηλῷ, καὶ τοὺς μυκτῆρας τῆ κέρκω ἐπικαλύπτων. Ἄλλὰ μὴν καὶ πρὸς τὴν Αἰγυπτίαν ἀσπίδα ποιεῖται D συμπληγάδα τοιῶσδε· Αὕτη μὲν ἔπεισιν αὐτῷ πολλῷ ῥοίῳ τὴν οὐρὰν ἐλικοειδῶς ἐπισύρουσα, τὰ δ' ἀπὸ στεθῶν πρὸς τῆ κεφαλῇ ἄνω πηδῶσα μετέωρος, εὐστερνός τε καὶ πλατυαύχην ἐκφυσηθεῖσα, θυμοῦ τε ἐμπλεως γενομένη ἐπέρχεται, περιφέρουσα τὴν γλῶτταν μετὰ συντόνου συριγμοῦ· ὁ δὲ ἰχνεύμων, ὀρθώσας τὴν κέρκον, ἐπισείει ἀπατῶν αὐτὴν, καὶ μεθέλωκων, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ὀκλάσας ποσὶν ἐπιφέρεται, καὶ ταπεινωθεὶς ὅλος τὴν ἔβην μόνην ἐκτείνει, καρδοκίων μὴ φθάσῃ πληγὴν καιρίαν δέξασθαι. Ἐπειδὴν οὖν ἴδῃ τὴν ἀσπίδα, ὡς πρὸς θηρίον τὴν κέρκον ἀμιλλωμένην προθύμως, αἰφνιδίως ἐπιτηδῆσας τὸν αὐχένα αὐτῆς πιέζει, καὶ ἀποπνίγει.

Myrmecoleoni pater est, cui aspectus qui et leoni, mater cui formicæ. Pater carniū, leguminiū mater vorax, amboque g'nerant myrmecoleonem, facie leonis, posterioribus partibus formicæ, qui cum neque carniū, neque leguminiū vesci possit, jejuniū vitam finit.

Onager gregibus imperitat armentorum, et editos mares truncatos mordicus privat testibus, ne qua facultas maneat generandi.

Echinus quasi pila corpore tegitur per omnes partes spinis hirsuto, quæ spinis echini marini consimiles sunt; ad racemos vitis proficiscitur, hinc acinos divulsos spinisque suo volutata perforatos deportat.

B Fallax et improba vulpes, quæ tali machinatione aves venatur. In lutum sordesque quæ occurrerint immergitur, aspergitur inde minutissimo pulvere aut paleis, soloque se prosternit, patentibus oculis, vel spiritu in se contracto, ut volucres jam tumefactam mortuam esse ducant, quas, dum ad eam convolarint, statim correptas devorat.

Lacertus exacta ætate, cæcus efficitur, in rimam muri ad ortus solis vergentem accurate ingreditur, et dum sol oritur, oculos aperit, lumenque illud, radiosque excipiens, illustratus redit ad sanitatem. Pari ratione, et tu, o homo, dum peccando consenueris, menteque fueris obcæcatus, justitiæ quærito Solem, ut in justitia renoveris, in eum aspiciens, oculisque animi videas illustratus.

Feras omnes spiritu et calore draco superat, variasque figurarum formas exprimit obliquus et tortuosus; et dum iter ingreditur, citissime metam quam sibi proposuit attingit; et satis diu vivit; non tantum enim senectam exiit, sed et in dies singulos magnitudine corporis crescit; ætate vero confectus per sui resolutionem deficit: nunquam enim antequam statutum vitæ terminum impleverit, morte propria afficitur, nisi ab alio violenter necetur. Cum hoc ichneumo habet internecinum bellum, ubi se in limo merserit, naresque cauda obturavit. Verum et cum Ægyptia aspide præliis hac ratione decertat; illa namque ingenti strepitu, tractibus circualatis caudam attrahens, e pectore usque ad caput, saliens alta excelsaque, amplo pectore, latis cervicibus intumescens, ira cumalata, sibiloque concitato, linguam vibrans, impctum facit; at ichneumo caudam tollens, ictus irritos aversus excipit, nec non anterioribus pedibus flexis, totusque prostratus, oculos tantum conjicit, sibi cavens ne vulnere gravi excepto exanimetur; sed ubi aspidem cum cauda quasi cum fera decertantem inspexerit, prompte et præter expectationem irruens, invadit in fauces quibus obstrictis, suffocat.

Lacertus quem dicimus salamandram, sive in A fornacem, sive in balneum ingressus fuerit, ignem tactum, non alio modo quam glacies exstinguit.

Aiunt viperam per os maris semen excipere; membroque exciso, illum occidere; quæ ubi conceperit, a filiis interimitur; namque exclusi in utero, abrassa vulva, effractoque ventre, per disrupta latera erumpunt.

Serpens obcæcatur ætate ingravescente, qui quadraginta dies jejuniis corpore laxato, saxi rimam intrat angustam, vique se contrahens pellem senectamque exiit et renovatur; dum sitiit, prius veneno deposito, fontanis aquis sitim depellit. Captis musculis, oculos eruit nutritque, et iis cibo utitur maturis et pinguefactis; hominem nudum si aspexerit, non adit, vestitum aggreditur.

Basiliscus venenum pestiferum oculis jacit, ita ut hominem vel solo aspectu statim interimat. Spiritus ejus igneus, terram exurit, et herbas, et arbores. Et hoc modo gigni historiis proditum est: cum plures angues in unum conclusi, fameque vexati fuerint (est enim animal scelestissimum), alius alium sibi viciniorem comedit, fortiorque imbecilliore vorato, omnium anguium, quos loco cibi adhibuit, venenis plenus ac refectus, fit basiliscus, venenum habens perniciosissimum, ita ut vel solo necet aspectu.

Scarabeus ex bovino stercore, rotundæ figuræ, pilulas volvit aversus; ferunt hunc sex mensibus super terra immorari, semenque in stercoream pilam emittere, indeque oritur mas scarabeus, nusquam enim scarabeum feminam invenire est. Propter hanc ejus naturam Ægyptii scarabeum inter numina colunt, soli similem asseverantes, quod sphaeram volvat, et sidera serpentium figuris assimilant, quod tortuosum et obliquum sit eorum iter.

Formicæ, dum frumentum congregant, annosum semen dividunt, ne rursus madefactum in fruges exeat e terra; hieme non egrediuntur, quod ætate sibi cibum satis commodum comparant.

Hirudo ex genere vermium animal in dulcibus D aquis degit; si quis sitiendo avide biberit, una et ipsam combibit, quæ propter niniam levitatem cum aqua pota illabitur; inde maxima incommoda molestiæque accedunt corpori, illa sanguinem exsugente, et augescente, insatiabili namque sanguinis hauriendi cupiditate tenetur, et multoties affixa, nec evellitur, nec detrahitur, etsi medici obnitantur, donec pondere ipso sanguinis disrumpatur.

Inter aspidem cæteraque quorum morsus ulcerat, et felem jugis discordia. A serpentibus, locustis erucisque dissidet ibis. Cerastis, scorpionibus aliisque minutis reptilibus accipiter exitiosus est; hic hominis commiseratione flectitur; si enim in eum

Σαῦρα δὲ ἡ λεγομένη σαλαμάνδρα, ἐν εἰς καμνον, ἢ βαλανειον ἐπισηλθῆ, ἀποφυχραίνει αὐτό.

Φασὶ δὲ τὴν Ἐχιδναν διὰ στόματος τοῦ ἄρβενος τῆ γονῆν δέχεσθαι, καὶ συναποκόπτειν τοῖς ἰδοῦσι αὐτὸ τὸ μόριον, καὶ ἀποκτείνειν αὐτόν. Αὕτη δὲ, ἔγγως γενομένη, ὑπὸ τῶν τέκνων ἀναίρειται: ἔτι γὰρ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς ὑπάρχοντα τὴν μήτραν καταφαγόντα, καὶ τὴν κοιλίαν ἀναρρήξαντα διὰ τῆς πλευρᾶς ἐξίσι.

Γηράσας δὲ ὁ ὄφεις ἐκτυφλοῦται, καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα χαννοῦται τῷ σώματι, καὶ εἰσέρχεται εἰς βαγάδα πέτρας στενήν, καὶ τῇ βίᾳ διασυρόμενος τὸ δέρμα τὸ γεροντικὸν ἀποδύεται, καὶ ἀνανεοῦται. Ὅταν δὲ διψήσῃ, τὸν ἰὸν πρότερον ἀποτίθεται, καὶ οὕτως ἐκπίνει τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς πηγῆς. B Ἄγρευων δὲ τοὺς μυσοῦς ἐκτυφλοῖ καὶ τρέφει, καὶ πεπανθόντας κατεσθίει αὐτούς. Ἐάν δὲ γυμνὸν θεᾶσθαι ἀνθρώπον, οὐ πρόσεισιν: εἰ δὲ ἐνδεδυμένον, ἐφάλλεται.

Ὁ δὲ βασιλίσκος ἰὸν θανατηφόρον ἀποπέμπει τῷ ὀφθαλμῷ, ὥστε τὸν θεασάμενον παραγρῆμα ἀπονεκροῦσθαι. Τὸ δὲ φύσημα αὐτοῦ τυγχάνει πύρινον, καταφλέγον χρώμα, καὶ τόπον σύνδενδρον. Ἰστοροῦσι δὲ αὐτὸν τοιοῦτι τρόπῳ συνίστασθαι. Ἐπὶ ἄνδρες πλείονες κατακλεισθῶν ὁμοῦ, καὶ λοιμώξωσιν (ἐπειδήπερ τὸ ζῶν ἐστὶ παμμίλιον), ἕκαστος τὸν πλησίον κατεσθίει: καὶ ὁ ἰσχυρότερος ἀναλίσκων ὄφεις τὸν ἀσθενέστερον, καὶ πληρωθεὶς πάντων τῶν ὄφειων ἰού, ὧν κατεδήδοκε, βασιλίσκος γίγνεται ἰὸν ἔχων χαλεπώτατον, ὡς καὶ ἀπὸ μόνου τοῦ ὀφθαλμοῦ θανατοῦν. C

Ὁ δὲ κάρθαρος, ἐκ τῆς βοείας ὄνθου κυλιότερὸς σχῆμα πλασάμενος, ἀντιπρόσωπος κυλινδεῖ. Φασὶ ἐπὶ αὐτὸν ἐξάμηνον ἐπάνω τῆς γῆς, καὶ σπερμαίνειν εἰς τὴν ὄνθιον σφαῖραν, καὶ τίκτειν ἄρβενά κάρθαρον: οὐ γὰρ θῆλος ὑπάρχει κάρθαρος πώποτε. Καὶ οἱ Αἰγύπτιοι διὰ τὴν τοιαύτην φύσιν αὐτοῦ σέθενται αὐτὸν εἰς ἦλιον μετασχηματίζοντες, ἐπειδὴ κυλίει σφαῖραν, καὶ τὰ ἄστρα ὄφειων σχήμασιν ἀπεικάζουσι, διὰ τὸ λοξῆν ποιεῖσθαι τὴν πορείαν αὐτούς.

Οἱ δὲ μύρμηκες τὸν σίτον συνάγοντες διὰ μέσου τῶν κόκκων τέμνουσι, πρὸς τὸ μὴ ἐκφύσαι αὐτὸν νοτιζόμενον: καὶ μένουσι τὸν χειμῶνα ἀπρότοι, διὰ τοῦ θέρους αὐτάρκη τὴν τροφὴν πορισάμενοι.

Ἡ δὲ βδέλλα, σωληνοκοιδὸς ζῶον ὑπάρχουσα, ἐν τοῖς γλυκέσιν ἐκδιαιτᾶται ὕδασι: καὶ πίνων τις λάθρως συγκαταπίνει αὐτὸ, διὰ τὴν πολλὴν λεϊότητά συνολισθαίνει τῷ πινομένῳ ὕδατι. Καὶ οὐ μικρὴν ἐξ αὐτοῦ βλάβην ὑφίσταται, τῆς σαρκὸς τοῦ αἵματος ἐκμυζούοντος αὐτοῦ, καὶ τούτου αὐξήσαντος: ἀχόρταστον δὲ τυγχάνει πρὸς δίψαν αἵματος. Καὶ πολλάκις αὐτὸ τῆς ἀφαιρέσεως δεομένοις ἰατροῖς οὐκ ἀνιμάται, ἕως ἔτου διαβράγειν.

Ταῖς δὲ ἀσπίσι καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς δηκτικοῖς ἔρπετοις αἰλουρός ἐστὶ πολέμιος. Τῶν δὲ ὄφειων, καὶ τῶν ἀκρίδων, καὶ τῶν καμπῶν ὁ ἴδιος. Τοῖς δὲ κερᾶσταις, καὶ σκορπίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις μικροῖς ἔρπετοις: ὁ ἰέραξ θανατηφόρος καθέστηκεν. Ἔστι δὲ τούτου

συμπαθὲς πρὸς τὸν ἄνθρωπον· ἐὰν γὰρ θεάσθῃται αὐ-
τὸν νεκρὸν καὶ ἄταφον, κατοδύρεται, καὶ γῆν ἐπιβ-
ρίπτει αὐτῷ.

Μετὰ δὲ τὴν τοῦ κόσμουποίησιν, ὕστερον τὸν ἄν-
θρωπον ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε, τῷ μὲν θερμῷ θραύσας
τὸ ψυχρὸν, τῷ δὲ ξηρῷ ὄχθας; τὸ ὑγρὸν, καὶ λύσας
πάλιν τὸ ξηρὸν τῷ ὑγρῷ, συνεστήσατο αὐτὸν, ἔχοντα
πάντα τὰ μέρη τοῦ παντός. Ὡσπερ γὰρ ἡ γῆ ἐστῶσα
τὸν ψυχρὸν ἀέρα περιχεχυμένον ἐν ἑαυτῇ κέκτηται, τε-
ταγμένως δὲ ἐπ' αὐτῷ τὸ πῦρ αἰωρούμενον, καὶ πάλιν
τὸ ὕδωρ περιθέον κύκλωθεν αὐτὴν· οὕτω δὲ καὶ ὁ ἄν-
θρωπος καθάπερ γῆ τῶν ὀστέων στερεμνία φύσει, καὶ
τῇ ἐπ' αὐτὸν κεχυμένη σαρκὶ συνεστῶς τὴν πνευμα-
τικὴν διὰ τῶν μυκτῆρων ἀναπνοῆν, ὡσπερ ἀέρα κε-
κλήρωται τὴν ἔμφυτον αὐτοῦ θερμότητα καὶ κατα-
ψύχουσαν. Καὶ γὰρ ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν ἀήρ, τὴν
πυρῶδὴ τοῦ ἀέρος φύσιν καταψύχων, εὐκρατον παντὶ
τῷ βίῳ τῶν ζώων καθίστασι. Τὸ δὲ θερμὸν τὸ ἐν-
υπάρχον τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου τὴν τοῦ φλέγματος
ἐκτῆχει ἀμετρίαν, καθάπερ χρυσταλλῶδες πηλμα
ὕδατος. Αἱ δὲ φλέβες καὶ τὸ αἷμα τὸ ἐν αὐταῖς ποτα-
μῶν μιμήματα ἀποσώζουσιν. Τοιοῦτον ὁ Θεὸς τεκτε-
νάμενος τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς γῆς, καὶ δοὺς αὐτῷ
λογικὴν ψυχῆν, τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς ἀπο-
λαύειν αὐτὸν παρ
Εἶτα τῆς ἐντολῆς παρακούσαντα εἰς τὴν γῆν αὐτὸν
ταύτην μετέστησεν, ἐπίμοχθον αὐτῷ τὸν βίον ἔχειν
ἐπ' αὐτῆς ἀποφηνάμενος.

Γνωρίσας οὖν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Εὐαν, υἱοὺς δύο
ἐγέννησε, τὸν Κάιν, καὶ τὸν Ἄβελ. Καὶ ὁ μὲν Κάιν C
ἦν γεωργός, ὁ δὲ Ἄβελ ποιημῆν, καὶ τοῦ γεωργοῦ
οὐ μετῆει τὰς ἀπαρχὰς τῶν καρπῶν. Προσθήμενος ὁ
Ἄβελ τῷ Θεῷ· καὶ ἡ θυσία αὐτοῦ ἐδέχθη. Ὁ δὲ
Κάιν, πρῶτος αὐτὸς τῶν γεννωμένων ἐμφορηθεὶς,
οὕτως ἀνήνεγκε· καὶ ἄδεκτος αὐτοῦ ἡ θυσία ἐγένετο.
Καὶ ὀργισθεὶς ἐπὶ τούτῳ ὁ Κάιν, ἀνεῖλε φθόνῳ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ὁ Θεὸς ἐπάρατον αὐτὸν ποιησά-
μενος, καὶ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξέβαλεν. Ὁ δὲ, πολλὴν
περινοστήσας ὁδὸν, εἰς τόπον τινὰ Καϊνῶν ὀνομαζό-
μενον ἦλθε, καὶ πᾶσαν ἀρῆρητοποιίαν μετήρητο, τοὺς
παρίοντας ἐνεδρεῦν, καὶ ἀναιρῶν, καὶ ἐκ τῶν σκύ-
λων χρημάτων συνάγων πλῆθος ἀμύθητον.
Ipsē latrociniiis intentus prædās agebat, et ex spoliis
nequit explicari, paravit.

Πρῶτος δὲ Κάιν μέτρα, καὶ σταθμούς, καὶ ὄρους
γῆς ἐπενόησε, καὶ οἰκοδομὴν πόλεως, πάντων τῶν
κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τὸν ἀκέραιον καὶ ἀπράγμονα βίον
ἀσπασομένων. Ὁ δὲ Ἀδάμ, μένων ἐν τῷ τόπῳ ἐτύγ-
χανε, πολλοὺς παῖδας καὶ θυγατέρας ἐποίησεν, ἐν οἷς
ἐξαιρέτως τις ὑπῆρχεν ὁ Σῆθ, ὅστις ἐν ἡλικίᾳ γενό-
μενος πολλὰς ἀρετὰς ἐπενόησεν, ὧν καὶ τοὺς ἀπογόν-
ους αὐτοῦ ζηλωτὰς καταλέλοιπεν. Οὗτος γὰρ πρῶτος
ἀστρονομίαν καὶ πᾶσαν τὴν οὐράνιον ἐφεῦρε διακό-
σμησιν, ἦντινα ἄχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων διαμείναι
τοῖσδε ὁ Ἀδάμ (1) παρεσκεύασε· μέλλων γὰρ τελευτᾶν
ὁ Ἀδάμ προφητεύει τοῖς παισὶ μέλλειν τὸν Θεὸν τὴν

¹⁸ Gen. 1, 27. ¹⁹ Gen. 11, 8. ²⁰ Gen. 111, 24. ²¹ Gen. 14, 1. ²² Ibid. 2. ²³ Ibid. 3. ²⁴ Ibid. 5. ²⁵ Ibid. 11. ²⁶ Gen. 14, 17. ²⁷ Ibid. 25.

(1) Voces ὁ Ἀδάμ, lapsu typographico huc irrepsisse videntur, neque eas legit interpret. EDIT. PATR.

A mortuum insepultumque incidit, lacrymis deco-
rato pulverem injicit.

Post mundi hujus fabricam expletam, ultimum
hominem Deus procreavit ¹⁸, ubi calido frigiditate
fracta, humiditateque sicco constricta, nec non sicci-
tate humido dissoluto, illum effecit. omnibus universi
partibus absolutum. Quemadmodum enim terra, fir-
ma stabilisque cum sit, aere circumfuso circumdatur,
et vestitur extrinsecus, aer ordinem sequens, igne in
semel sustentato, et rursus aqua irrequieto illius
constricta circuitu, sic et homo veluti terra ex ossium
solida natura, carneque quæ eum complectitur,
compositus, per nares flabilem respirationem, vel-
uti aerem, quæ innatam illius caliditatem restin-
guat et refrigeret, sortitus est. Aer enim nobis su-
per caput effusus igneam aeris naturam, sua fri-
gidityate inhibendo animalium vitæ universæ, tem-
peratam reddit. Calidum quod in humano corpore
est, immodicam pituitæ abundantiam dissipat, uti
aquæ spissamentum congelatum. Venæ et sanguis
in illis fluviorum instar se habent. Hoc pacto Deus
hominem e terra perfectum, animaque rationis
compote insignitum, deliciarum horto ut frueretur
destinavit ¹⁹. Verum ubi imperio non paruit, in
terram hanc uti colonum eum ablegavit, vita illi in
ea calamitosissima constituta ²⁰.

Re itaque cum uxore Eva habita, duos suscepit
liberos, Cain et Abel ²¹. Cain agriculturæ, Abel
pecuariæ studebat ²², nec ulla cum Cain familiari-
tate jungebatur. Abel primitias Deo obtulit, quæ
ab illo gratiose acceptæ sunt ²³. Cain primum se
rebus editis abunde exsaturatus, hostias præbuit
ad sacrificium, quæ minime jucundæ fuere ²⁴.
Propter hoc graviter exardens, invidentia fratrem
necavit ²⁵, et Deus execrandum et detestabilem
omnibus declaratum, ex illa terra ejecit, qui mul-
tis magnisque itineribus peregrinatus, in locum
quemdam Cainan nuncupatum appulit, in quo
omne nefas scelusque admittebat, viatores præ-
tereuntes insidiis aggrediebatur eosque occidendo
innumeram sibi pecuniæ multitudinem, quæ verbis

Primus Cain mensuras et pondera, terræque li-
mites invenit; civitatumque structuram, omnibus
tunc temporis simplicem minimeque curiosam vi-
tam amplectentibus ²⁶. Adam vero iisdem locis im-
moratus, plures filios filiasque habuit, in quibus
præcipuus erat Seth ²⁷, qui, ætate ineunte, multas
reperit virtutes, quarum imitatores posteros reli-
quit. Hic enim primus astrorum scientiam totam-
que rerum cælestium descriptam distinctionem
excogitavit; quam, ne extremis temporibus evane-
scesceret, tali meditatione curaque servavit. Adam
enim, morti vicinus, Deum universam hanc mundi